

GADA ĪSTENOŠANAS ZIŅOJUMA KOPSAVILKUMS PAR 2020. GADĀ ĪSTENOTO DARBĪBAS PROGRAMMU PĀRTIKAS UN PAMATA MATERIĀLĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANAI VISTRŪCĪGĀKAJĀM PERSONĀM

Ziņojums sniedz ieskatu par 2014.-2020. gada plānošanas perioda darbības programmas “Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām” 2014LV05FMOP001 (turpmāk – DP) ieviešanu Latvijā 2020. gadā. Tas sagatavots saskaņā ar Regulas Nr. 223/2013¹ 13. pantu un tā struktūra atbilst Regulā Nr. 1255/2014² noteiktajam.

Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām (turpmāk – Fonds) atbalsts sniegts saskaņā ar DP mērķi – mazināt pārtikas un pamata materiālo nenodrošinātību, vienlaikus mazinot vistrūcīgāko iedzīvotāju sociālo atstumtību.

Pārtikas un pamata materiālās palīdzības nodrošināšanas pasākumi 2020. gadā

2020. gadā sniegts šāds Fonda atbalsts pārtikas un pamata materiālās nenodrošinātības mazināšanai:

- pārtika (4 veidu pārtikas preču komplekti un gatavās maltītes);
- pamata materiālā palīdzība (5 veidu higiēnas un saimniecības preču komplekti, 2 veidu individuālo mācību piederumu komplekti);
- papildpasākumi personu sociālās atstumtības mazināšanai.

Pārtikas un pamata materiālās palīdzības komplektu uzglabāšanu un izdali, gatavo maltīšu izdali, kā arī papildpasākumu īstenošanu 2020. gadā nodrošināja 28 partnerorganizācijas, t.sk. 13 pašvaldības un to iestādes, 12 biedrības un nodibinājumi un 3 reliģiskās organizācijas 28 līgumu ietvaros.

Kopumā visā Latvijas teritorijā 2020. gadā bija 451 pārtikas un pamata materiālās palīdzības izdales vieta un 23 maltīšu izdales vietas.

2020. gadā pārtikas preču komplektus individuālai izdalei bez vecuma ierobežojuma saņēmušas 69 732 personas - 99,89 % no visām personām, kurām 2020. gadā noteikts trūcīgas vai krīzes situācijā esošās personas statuss, kā arī izsniegta izziņa par maznodrošinātas personas statusu ar ienākumiem, kuri nepārsniedz 242 *euro*.

1 011 bērni vecumā no 7 līdz 24 mēnešiem saņēmuši papildus 4 853 pārtikas preču komplektus.

2020. gadā 6 236 personām nodrošinātas 433 890 gatavās maltītes zupas virtuvēs.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 223/2014 par Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām

² Komisijas deleģētā Regula (ES) Nr. 1255/2014, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 223/2014 par Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām, nosakot gada īstenošanas ziņojumu un nobeiguma īstenošanas ziņojumu saturu, tostarp kopējo rādītāju sarakstu

2020. gadā higiēnas un saimniecības preču komplektus saņēmušas 69 241 persona (personas bez vecuma ierobežojuma), kas ir 99,87 % no visām personām, kurām 2020. gadā bija tiesības uz Fonda atbalstu. Kopumā izdalīti 185 653 higiēnas un saimniecības preču komplekti un 56 657 roku dezinfekcijas līdzekļa vienības.

2020. gadā 1 436 bērni vecumā no 0 līdz 24 mēnešiem saņēmuši papildus 3 907 higiēnas preču komplektu.

2020. gadā izdalīti 9 682 individuālo mācību piederumu komplekti bērniem vecumā no 5 līdz 16 gadiem.

2020. gadā īstenoti 1 162 papildpasākumi, kuros piedalījās 5 616 dalībnieki.

2020. gadā kopumā Fonda atbalsts nodrošināts 9 282 798 *euro* apmērā, t.sk. pārtikas un pamata materiālam palīdzībai kopā 8 994 931 *euro*.

No Fonda darbības programmas īstenošanas uzsākšanas brīža līdz 2020. gada beigām Fonda atbalsts nodrošināts 35 727 936 *euro* apmērā jeb 74 % no darbības programmas atbalsta kopējās finanšu apropriācijas.

2020. gadā veiktās Fonda atbalsta saņēmēju aptaujas rezultāti

Fonda atbalsta saņēmēji 2020. gadā aptaujāti Līguma Nr. LM2018/24-1-1320/20 par Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām atbalsta lietderības un efektivitātes novērtējumu ietvaros, kas publiskā iepirkumu procedūru rezultātā 2018. gadā noslēgts ar SIA „Aptauju Centrs”.

Aptaujāti 1 233 respondenti, tajā skaitā 979 pārtikas un pamata materiālās palīdzības unikālie saņēmēji un 254 gatavo maltīšu unikālie saņēmēji.

Saskaņā ar 2020. gadā apkopotajiem datiem Latgales reģionā izdalīti 30,6 % pārtikas, 31,2 % higiēnas un saimniecības preču un 30,1 % individuālo mācību piederumu komplektu, Rīgā 17,7 % pārtikas, 17,2 % higiēnas un saimniecības preču un 16,5 % mācību piederumu komplektu, Pierīgas reģionā 10,7 % pārtikas, 10,8 % higiēnas un saimniecības preču un 10,7 % mācību piederumu komplektu, bet pārējos statistiskajos reģionos atbalsta īpatsvars ir savstarpēji ļoti līdzīgs 12 – 16 % robežās. Šī tendence sakrīt ar 2018. un 2019. gadā konstatēto. Atbilstoši 2020. gada ārkārtējai situācijai papildus reģionos izdalīti individuālie aizsardzības līdzekļi roku dezinfekcijai. Arī komplektu zīdaiņiem un maziem bērniem līdz 2 gadu vecumam izdarei saglabājas līdzīgas tendences – Latgales reģionā izdalīti 25,1–27,7 % komplektu, pārējos reģionos komplektu izdales īpatsvars 11,0–16,6 % robežās. Novērojams, ka Rīgas reģionā izdalīto zīdaiņiem un maziem bērniem paredzēto komplektu īpatsvars ir salīdzinoši augstāks nekā citos reģionos un tuvinās Latgales rādītājam, kas skaidrojams ar reģionu atšķirīgo demogrāfisko struktūru un dzimstību.

Atbalsta sadalījums pamatā atbilst trūcīgo un maznodrošināto iedzīvotāju ar ienākumiem līdz 242 *euro* statusu apliecināto izzīņu saņēmēju īpatsvaram reģionos. Latgales reģionā 2020. gadā dzīvoja apmēram 29 %, Pierīgas statistiskajā reģionā, Zemgalē un Vidzemē katrā 13 %, savukārt Rīgā un Kurzemes reģionā katrā 16 % no visiem statusu ieguvušajiem iedzīvotājiem.

Pētījuma dalībniekiem, kuri saņēma komplektus, tika vaicāts pašvērtējums atbalsta komplekta ietekmei uz viņu ģimenes situāciju – respektīvi, vai komplektu saņemšana situāciju ir ietekmējusi. 2020. gadā absolūtais vairums komplektu saņēmēju (89 %) atbildējuši, ka tas situāciju ir ietekmējis. Šis rādītājs arī iepriekšējos gados ir visai augsts (2019. gadā – 91 %, 2018. gadā – 88 %, 2017. gadā – 86 %, 2016. gadā 82 %). Tiem,

kas norādīja, ka komplektu saņemšana ietekmējusi viņu ģimenes situāciju, 2020. gadā papildus tika vaicāts, kādām vajadzībām viņi galvenokārt tērēja ietaupīto naudu. Dominējošas atbildes šajā jautājumā, turklāt pieaugošā apjomā, attiecas uz pārtiku, komunālajiem maksājumiem, higiēnas saimniecības preču iegādi, savukārt samazinoša tendence vērojama tēriņiem apavu un apģērba iegādē, kas korelē ar pieaugošo tendenci šīs preces saņemt kā palīdzību no citām organizācijām.

Absolūtais vairums atbalsta saņēmēju uz jautājumu par to, vai saskārušies ar kādām grūtībām atbalsta saņemšanas procesā, nepārprotami atbild ar „nē” –tā sacījuši 93 % komplektu saņēmēju un maltīšu saņēmēju.

Informācija par darbības programmas īstenošanas procesā konstatētajām problēmām un identificētajiem riskiem, to risinājumiem

Reaģējot uz sabiedrībā pieaugošajām bažām par COVID-19 izplatību, kā arī uz valdības noteiktajiem ierobežojumiem un ieteikumiem epidemioloģiskajai drošībai, ieviesta attālināta pieeja Fonda atbalsta nodrošināšanā. Tā paredz iespēju informāciju par pašvaldību sociālā dienesta sagatavoto izziņu saņemt attālināti, kā arī atbalsta komplektus saņemt un nogādāt līdz personas dzīvesvietai arī atbalsta gala saņēmēja vai pašvaldības nozīmētam pārstāvim, ja pati persona nevar apmeklēt izdales punktu, piemēram, slimības, pašizolācijas vai noteiktās obligātās karantīnas dēļ. Jaunie nosacījumi ir iestrādāti MK noteikumu³ grozījumos, kā arī izstrādāta un izplatīta infografika “CEĻŠ LĪDZ ES ATBALSTA PAKĀM ārkārtējās situācijas saistībā ar Covid-19 laikā un vienu kalendāra mēnesi pēc tās”. Jaunā papildu iespēja piemērojama ne tikai ārkārtējā situācijā, bet jebkurā citā laikā pēc vajadzības.

---

³ Ministru kabineta 2014. gada 25. novembra noteikumos Nr. 727 „Darbības programmas ”Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā” īstenošanas noteikumi”